

21 SEPTEMBER 2021

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor LevenLang Leren

1 Inleiding

Zoals bij de eerste nieuwsbrief is aangegeven, willen we proberen om (on)regelmatig een nieuwsbrief te laten verschijnen. Daarin is het aangrijpingspunt de situatie rond Associate degree-opleidingen, maar in de periferie daarvan is natuurlijk ook veel in de media aan te treffen. Het gaat om een selectie van wat er verschijnt, maar daarmee is toch wel te merken dat de Ad een groeifactor in Nederland en omstreken is. Dat is goed om te horen, voor alle betrokkenen en degenen die hard trekken aan het vergroten van de bekendheid ervan en daarmee zorgen voor een vergroting van het aanbod.

Elk stukje wordt ingeleid, vooral om even aan te geven wat de reden van de plaatsing is. Ook wordt in voorkomend geval een verwijzing naar de Ad gegeven, als deze in de tekst een plek heeft gekregen.

We houden ons dus zonder meer aanbevolen voor tips, en voor artikelen die een plaatsing in deze nieuwsbrief waard zijn.

2 Inhoud

1	Inleiding	1
2	Inhoud	1
3	10-jarig bestaan Rotterdam Academy gevierd	1
4	Groningen – Op de eerste dag van het studiejaar 21-22	3
5	Afscheid van Paul Rüpp, als voorzitter Avans Hogeschool	4
6	Interview met Paul Rüpp	4
7	'Universiteit is het hoogst haalbare', en vier andere clichés over opleidingen	7
8	En dan ook nog even 'Kelder & Co'	9

3 10-jarig bestaan Rotterdam Academy gevierd

De RAc, onderdeel van de Hogeschool Rotterdam is in 2011 als zelfstandige eenheid van start gegaan in de kelders van het hoofdgebouw, kleinschalig, om vervolgens uit te groeien tot een Ad-aanbieder van formaat. Dat is een prestatie die uiteraard moest worden gevierd en dat is vorige week de 15^e september in De Kuip gebeurd. Hier de berichtgeving, van de website geplukt.

Op woensdag 15 september stond Rotterdam Academy samen met het haar partners en wethouder Kasmi stil bij haar 10-jarig bestaan.

De RAc pakt uit met haar 10-jarig bestaan en kiest niets minder dan De Kuip als het decor van haar feest. Daar is alle reden voor. 10 jaar geleden werd Rotterdam Academy opgericht als samenwerkingsverband tussen Albeda, Zadkine en Hogeschool Rotterdam. Signalen vanuit het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties dat er behoefte is aan dit soort opleidingen, vormden het startschot. Dat we hiermee een onderwijsvorm zouden lanceren die het hoger onderwijs voor een nieuwe doelgroep bereikbaar zouden maken, was een belangrijke tweede inspiratie.. De tweejarige, praktisch georiënteerde hbo-opleidingen, Associate degrees, bleken een schot in de roos te zijn. In de jaren die volgden groeide het aantal opleidingen en namen de studentaantallen toe. In 10 jaar tijd zijn er 17 opleidingen gestart, waar inmiddels 3500 studenten studeren.

10 jaar Rotterdam Academy

Ron Bormans, voorzitter van het college van bestuur, is zichtbaar trots op wat er bereikt is met de Rotterdam Academy. "In de afgelopen tien jaar heeft de Rotterdam Academy niets minder dan geschiedenis geschreven. Het instituut heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de verzelfstandiging van de Associate degrees en ervoor gezorgd dat het Ad-onderwijs een stevige plek heeft in de Nederlandse onderwijskolom."

Niet alleen is Rotterdam Academy een pionier geweest op het gebied van Ad-onderwijs, maar Rotterdam Academy heeft ook bijgedragen aan de doorstroom van mbo naar hbo aldus Ron Kooren, voorzitter college van bestuur van Albeda. Volgens Kooren heeft de komst van de Ad's in Rotterdam ervoor gezorgd dat studenten sneller kiezen voor de volgende stap naar het hoger onderwijs, omdat een tweejarige opleiding te overzien is.

Wat belangrijk is geweest in de ontwikkeling van Rotterdam Academy en haar studenten is volgens Bert Reul het blijven geloven in een droom en er hard voor willen werken. Tijdens de bijeenkomst in het Feijenoord stadion zei hij daarover: "Al 10 jaar staan onze medewerkers klaar voor de studenten om ze te coachen, te stimuleren en te helpen. Op het moment dat studenten een extra steuntje in de rug nodig hebben, helpen wij daar onze studenten. Ook al duurt het soms wat langer om kampioen te worden: de coach blijft in zijn spelers geloven."

Toekomst

In 10 jaar tijd heeft Rotterdam Academy veel mijlpalen bereikt. Zo hebben inmiddels ruim 4000 studenten het diploma behaald en meer en meer bedrijven en maatschappelijke organisaties hebben het potentieel van de Ad'er ontdekt.. In de komende jaren wordt het aanbod nog verder uitgebreid. De ambitie wordt door Bormans onderstreept. "Over tien jaar heeft Rotterdam Academy een eigen gebouw met 6000 studenten met 30 opleidingen. Ook in de toekomst blijft Rotterdam Academy een voorbeeld voor het hele land."

Vlnr: Chantal van der Putten (onderwijsmanager Rotterdam Academy), Saïd Kasmi (Wethouder Onderwijs, Cultuur en Toerisme), Ron Kooren (voorzitter College van Bestuur Albeda), (Alumnus Rotterdam Academy), Angela Vroegindewij (Manager bedrijfsvoering Rotterdam Academy) en Ron Bormans (voorzitter College van Bestuur Hogeschool Rotterdam)

4 Groningen – Op de eerste dag van het studiejaar 21-22

Net als bij alle hogescholen werd ook door de Hanzehogeschool in Groningen met spanning uitgezien naar de eerste dag dat alle studenten zich weer mochten gaan melden op de campus. Dat was aanleiding voor de redactie van de website HanzeMag om zich aldaar te melden en verslag te doen van de bevindingen, aan de hand van het gedrag van vooral de nieuwelingen.

Interessant om te lezen, en ook wel grappig, ook al omdat er drie soorten studenten zich over de campus bewegen: Ad'ers, Bachelors en Masters... Een bont gezelschap dus. Maar wat toch wel weer opvalt, is dat in dit soort communicatie de Ad-opleiding wordt neergezet als een traject voor mbo'ers, dus nog steeds als mbo-plus. Er is dus toch nog wel werk aan de winkel, in bepaalde hoeken van onze samenleving...

Hieronder de meest interessante passages uit het artikel.

NIEUWS - CAMPUS

06-09-2021

DE EERSTE DAG VAN 21-22. OP DE CAMPUS IS HET OUDERWETS GEZELLIG. ZOALS ELK JAAR NA DE ZOMER, ZIJN EERSTEJAARS, OUDEREJAARS ÉN MEDEWERKERS OP ZOEK NAAR WAAR ZE OOK ALWEER MOETEN WEZEN.

'Die fiets is onze mascotte', zegt de student Technische Bedrijfskunde op de vlonder, 'die slepen we de hele week mee.' Het is de eerste dag van de introductie, maandag 6 september. Overal lopen studenten rond, plukjes eerstejaars die allemaal eenzelfde kleur T-shirt dragen. De jongens op de vlonder aan het watertje tussen Zernikelaan en Nettelbosje zijn te herkennen aan hun turquoise uitdossing.

Afstand bewaren hoeft niet, ze zijn immers buiten, maar het is nog maar de eerste dag en om nu meteen op elkaars lip te gaan zitten is ook weer zo wat.

'Nee', zegt een meisje in een stralend wit kanten bloesje, 'ik ben géén eerstejaars, ik ben masterstudent.'

Evenzogoed hartstikke gezellig, al die mensen die rondscharrelen op de Zernike Campus. Voor het Willem-Alexander Sportcentrum zijn studenten Sportkunde aan het beachvolleyballen. Nou ja, ze spelen een variant: ze proberen de bal te spelen met de theedoek die ze in koppeltjes vasthouden. Je ziet het meteen: dit wordt géén Olympische sport.

'Sportkunde, dat is zeker waar', bekennt een jongen die er wel bij hoort, maar even niet meedoet aan het spel, 'maar wij zijn wel de AD'ers, hoor.' AD, *associate degree*, dat is een tweejarige mbo-plus-opleiding voor studenten die meestal enige werkervaring hebben.

Tussen twee en drie uur loopt het College van de Hanzehogeschool over de campus. Ze laten een paar foto's maken, voor de pijnbomen met de zachte naalden die in het gras voor de Van DoorenVeste staan.

Alles lijkt al weer bijna zoals het altijd was na een lange zomervakantie. Hartstikke nieuw voor de eerstejaars én voor de ouderejaars, want de Hanze heeft de gewoonte flink te bouwen en te verbouwen in de vakanties.

'Het is totale chaos', zucht een meisje in een groen T-shirt waarop de frase Word Actief staat. Ze loopt in de schaduw van de Van OlstToren, die alleen door twee openstaande zijdeurtjes binnen te treden is. De draaideuren die jarenlang toegang tot de receptie en het Atrium verschaften, zijn afgezet met rood-wit lint. Potdicht, verboden terrein.

'De route die ik normaal nam, is afgesloten en de ingang van het gebouw zit ineens aan de andere kant.'

Dat is waar, de ingang van het A-gebouw zit in het zuiden, zeg maar: aan de Knickerbockers-zijde. Daar ligt trouwens ook een relatief nieuw fiets-wandelpaadje, dat het Blauwborgje met Landleven verbindt. Wie het oprijdt ziet aan z'n rechterhand het semi-permanente tijdelijke gebouw van de International Business School en aan z'n linkerhand de ingang van het A-gebouw.

Ja, mensen, die moet je hebben!

Gebouw A verschaft grappig genoeg ook toegang tot het B-gebouw, dat er precies zo uitziet als het A, maar dan spiegelbeeldig. Kortom, het vertoeven in het pand aan Zernikeplein 7 vereist denkkraft, flexibiliteit en voorstellingsvermogen.

Precies wat studenten en medewerkers van een hogeschool mogen verwachten: niks op de automatische piloot, voortdurend scherp blijven, met open ogen en oren voor het onverwachte. De medewerkers van het Facilitair Bedrijf zien het allemaal aan met geroutineerde tevredenheid. Het gaat verrassend goed allemaal.

5 Afscheid van Paul Rüpp, als voorzitter Avans Hogeschool

Naast de Rotterdam Academy is de Avans Hogeschool de afgelopen tien jaren de voortrekker gebleken als het gaat om het vergroten van het aanbod van Ad-opleidingen. Eerst was dit het geval in Den Bosch en later ook in Roosendaal. Dit is zonder meer de verdienste geweest van de voorzitter van het CvB, Paul Rüpp, die zeker op bepaalde momenten de nek flink heeft uitgestoken, ook als er intern een bepaalde vorm van weerstand was. En zie daar, wat er tot stand is gebracht weerspreekt alle kritiek.

Hij heeft onlangs afscheid genomen, om weer andere ontwikkelingen een boost te geven. Nederland zal het zeker gaan merken. Hier eerst een kort bericht over zijn vertrek, van de website van Punt, het hogeschoolblad. In het volgende stukje volgen citaten uit een interview dat het Hoger Onderwijs Persbureau met hem had, ook bij Punt geplaatst. Paul, dank voor alle inspanning voor het promoten van de Ad.

Afscheid Paul Rüpp en onderscheiding

17 september 2021

Paul Rüpp kreeg gisteren tijdens zijn afscheid een Koninklijke Onderscheiding voor het werk dat hij verrichtte voor Avans Hogeschool en voor zijn maatschappelijke betrokkenheid. Hij kreeg de eremedaille opgesteld door de burgemeester uit zijn woonplaats Uden.

Burgemeester Henk Hellegers overhandigde Paul Rüpp de onderscheiding en maakte hem Officier in de Orde van Oranje Nassau. Nadat Rüpp in 2009 voorzitter werd van Avans, stond de hogeschool negen jaar op rij op nummer één van de beste hogescholen in de landelijke rankings van de HBO Keuzegids en Elsevier Beste Studies.

Ook groeide het aantal studenten in die tijd van 17.000 naar 37.000, was de oud-voorzitter initiatiefnemer bij de opzet van de Academie voor Deeltijd en was hij de stuwende kracht achter de ontwikkeling van de Associate degree opleidingen in Den Bosch en Roosendaal. Tevens was hij bestuurslid bij de Vereniging Hogescholen, zette hij zich in voor het concept Leven Lang Ontwikkelen, adviseerde hij het Ministerie van Onderwijs over flexibel hoger onderwijs in deeltijd en leverde hij een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van de masteropleidingen van hogescholen.

Voor zijn werkzaamheden voor Avans was Rüpp zes jaar lid van de Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant en plaatsvervangend Commissaris van de Koningin. Ook was hij voorzitter van zijn voetbalvereniging UDI'19 en voorzitter van het Jheronimus Bosch Research and Conservation Project. Binnen het CDA vervulde hij diverse functies en op het gebied van cultuur en media vervulde hij verschillende vrijwilligers- en bestuursfuncties.

6 Interview met Paul Rüpp

Hieronder geven een aantal interessante citaten uit het interview dat het Hoger Onderwijs Persbureau met Paul Rüpp heeft afgenomen, naar aanleiding van zijn vertrek bij Avans als voorzitter van het CvB.

Een afscheid is natuurlijk altijd een mooi moment om terug te kijken en achteraf nog eens de gedachten laten gaan over wat er allemaal is gebeurd, en wat eventueel anders had kunnen worden aangepakt. Ook mag iemand best kritisch reflecteren op de huidige situatie en vooral ook op de wijze waarop de overheid en dus de politiek met het hbo en wo omgaat - en denkt verder om te springen. Interessant wat Paul heeft te zeggen.

Toch even een kanttekening, een correctie van onze kant – als zodanig te zien. Hij heeft het over de omstandigheid dat wij een binair stelsel hebben en dat in het buitenland wordt gesproken bij de onderwijsinstellingen over 'Universities'. Echter, het is zo'n verhaal van de kip en het ei, aangezien er toch wel moet worden gekeken naar wat er zich allemaal concreet achter de grenzen afspeelt. Het gaat om de nationale namen en de begrippen die in de internationale context worden gebruikt.

Elk land heeft de eigen namen voor de instellingen als er een binair stelsel is (en heel veel landen kennen die situatie), net zoals we hier in Nederland hogescholen en universiteiten hebben. Duitsland heeft nog steeds de Hochschule, om maar wat te noemen. Natuurlijk is de naam Universiteit in gebruik bij het hebben van een unitair stelsel, want wat moet men anders...

Vervolgens wordt in de internationale samenwerking sinds een aantal jaren bij een binair stelsel over de 'University' en de 'University of Applied Sciences' gesproken. De naam UAS is in ons land bedacht, en is vervolgens in rap tempo door allerlei landen overgenomen. Dus ook dan is het begrip 'University' in die context te hanteren. Hoewel, in Vlaanderen heeft men het ook over de University College, en worden er vraagtekens geplaatst bij het ontbreken van de naam 'University of Applied Arts'...

Kortom, het is beter om nog eens stevig te kijken naar het gehele binaire systeem, en daarin de kracht van het hbo te vergroten, in plaats van te blijven hangen bij een bepaalde naam.

Interview met Paul Rupp

6 september 2021, door Hoger Onderwijs Persbureau

Al die extra miljoenen euro's voor het hoger onderwijs in coronatijd? Nergens voor nodig, vindt afzwaaiend hbo-bestuurder Paul Rupp van Avans Hogeschool. Hogescholen en universiteiten moeten volgens hem niet zeuren.

Deze maand vertrekt voorzitter Paul Rupp bij Avans, de hogeschool die hij sinds 2009 heeft geleid. Bij zijn afscheid heeft hij een boodschap voor de politiek: "Stop alsjeblieft met al die tijdelijke miljoenen." Het is een opvallende boodschap van de collegevoorzitter. In de coronacrisis is er juist veel geld vrijgemaakt om de schade in het onderwijs te beperken.

Zijn die coronagelden volgens u overbodig?

"Ja, en ik heb mij zeer verzet tegen het Nationaal Programma Onderwijs. Avans hoeft helemaal geen extra geld, we hebben geld genoeg, we hebben zelfs te veel geld. We proberen juist onze reserves af te bouwen, we begroten met tien of vijftien miljoen in de min. Er klinkt weleens kritiek op de hoge reserves in het onderwijs, en voor een deel is dat terecht. Maar telkens als ik geld wil uitgeven, krijg ik tegen het einde van het jaar weer allemaal extra geld waar ik niet om heb

gevraagd. Dat komt pas in augustus of september, en dan krijg ik het niet meer uitgegeven, dus dan eindigt Avans weer met een overschot op de begroting.”

Heeft het hbo dan niets aan dat extra geld?

“De enigen die ervan gaan profiteren, zijn accountants en adviesbureaus, want daar zal veel van het geld blijven hangen.”

Maar je kunt het toch gewoon aan onderwijs besteden?

“Het hbo maakt nu inderdaad allemaal wilde plannen om studenten in hoog tempo studievertraging te laten inhalen. Die worden er hartstikke gek van en het gaat ook niet lukken. Je had beter tegen alle studenten kunnen zeggen: je mag een half jaar langer studeren en dat betalen wij. En dan zullen sommige studenten dat fijn vinden, maar er zijn ook genoeg studenten die zeggen: nee, ik ga afstuderen en werken, ik ben intussen wel klaar. Wat je ook had kunnen doen: alle studenten een voucher geven van pakweg duizend euro. Kunnen ze binnen nu en tien jaar extra onderwijs volgen, als ze willen.”

Waarom is dat niet gebeurd?

“De politiek is hijgerig. Het gaat allemaal in korte cycli. De Tweede Kamer trekt uit emotie ergens 100 miljoen euro voor uit, maar dan moet het wel binnen een half jaar bij de onderwijsinstellingen op de bank staan. Waarom? Avans gaat echt niet failliet, het gaat hier uitstekend, wat moet ik met dat extra geld? Er zijn genoeg structurele problemen om iets aan te doen.”

Wat zou er dan structureel moeten gebeuren?

“Je moet vooral kijken naar het basis- en voortgezet onderwijs. Als je ziet hoe we zakken in allerlei internationale lijstjes van leesvaardigheid en rekenvaardigheid van leerlingen... dat is echt schrikbarend, daar moet iets aan gebeuren. Dat is veel belangrijker dan een paar miljoen euro extra voor het hoger onderwijs.”

Geldt die kritiek ook voor de universiteiten? Die zeggen al jaren dat ze geld tekort komen.

“Ja, die moeten ook niet zeuren. Je ziet natuurlijk wel dat de druk om te publiceren in de wetenschap ten koste is gegaan van het onderwijs. Er is het een en ander verkeerd gegaan. Maar tegelijkertijd moet je een fundamentele vraag stellen: welke taken hebben universiteiten nu daadwerkelijk? Daar doen ze weleens een poging toe. Dan zeggen ze bijvoorbeeld: wij willen geen massacolleges meer, wij zijn geen onderwijsfabriek. Dan willen ze kleinschaliger onderwijs verzorgen en meer jongeren naar het hbo doorverwijzen. Maar in de praktijk komt er weinig terecht van hun goede voornemens.”

Hoe komt dat?

“Weet ik niet, maar ze zouden meer met het hbo kunnen doen. Wij hebben hier een ‘binair stelsel’ van hbo en wo, maar dat is in het buitenland bijna niet uit te leggen. Daar heten hogescholen en universiteiten allemaal *universities*. Een *research university* heeft een andere financiering nodig dan een hogeschool, maar het onderscheid is niet zo strikt. Universiteiten en hogescholen kunnen echt beter samenwerken. Dan hoeven vwo’ers ook niet allemaal meer naar de universiteit: je moet kijken wat de studenten precies nodig hebben.”

“Maar het is soms lastig praten, hoor. Ik zei een keer tegen een universiteitsbestuurder: bij Avans hoeven wij geen academie met masteropleidingen, als studenten die masters aan de universiteit kunnen volgen. Dat leek mij een redelijk begin van een gesprek. Keek hij me verbaasd aan: zijn er dan masteropleidingen in het hbo? Dat wist hij helemaal niet. Het is misschien een uitzondering, maar dit is wel waar we mee te maken hebben.”

(...)

Wat kan de politiek volgens u doen om de kwaliteit van het hoger onderwijs te verbeteren?

“De politiek moet zich vooral niet te veel met het hoger onderwijs bemoeien. Neem die prestatieafspraken die universiteiten en hogescholen in 2012 moesten maken met het ministerie van Onderwijs. Dat ging niet meer over kwaliteit, dat ging over cijfers: hoeveel studenten slagen er, hoe snel studeren ze, hoe hoog is de uitval? Dan krijg je perverse prikkels.”

U zegt eigenlijk: controleer ons maar niet, we doen ons werk vanzelf wel goed.

“Dat zeg ik niet, we hebben wél controle nodig. De accreditatie van de NVAO is buitengewoon waardevol. In het onderwijs zijn we vaak te lief voor elkaar. Je moet soms een gesprek voeren: ik

zie bij deze opleiding een uitval van 53 procent, hoe kan dat? Wat ga je eraan doen? Dat is belangrijk. Als de minister mij ergens op aanspreekt ga ik ook de organisatie in: hoe doen wij het hier? Dat is belangrijk: professionals aanspreken op de kwaliteit en daar verantwoording over afleggen.”

Maar sturen op cijfers doet u zelf toch ook? Neem alleen al het bindend studieadvies, waarvoor studenten een bepaald aantal punten moeten halen.

“Dat bsa staat bij ons ook ter discussie. We gaan ‘modulair onderwijs’ invoeren: studenten kunnen straks 25 procent van hun curriculum vrij kiezen, en nog eens 25 procent wordt interdisciplinair. In zo’n systeem kun je de student eigenlijk niet wegsturen als die bepaalde studiepunten niet heeft gehaald. Maar goed, ergens moet je de norm wel kwantificeren. Je kunt studenten niet laten doormodderen.”

Wat zou uw advies zijn aan het volgende kabinet?

“Staar je niet blind op incidenten, want die zijn er altijd, maar stel de fundamentele vragen. Voldoet ons bestel nog wel? En dan bedoel ik van basisschool tot en met hoger onderwijs. De emancipatiegedachte is in het onderwijs nog volop actueel, bijvoorbeeld voor studenten met een niet-westerse achtergrond, en die gedachte lijken we nu om zeep te helpen. Het bestel moet herijkt worden en dat is belangrijker dan zomaar met extra incidenteel geld te smijten.”

7 ‘Universiteit is het hoogst haalbare’, en vier andere clichés over opleidingen

Een bijzonder artikel dat we van internet konden plukken, gaat over de keuzes die havisten en vwo’ers kunnen maken als ze naar het hoger onderwijs gaan. Er wordt aan de hand van een vijftal ‘beelden’ die ‘men’ heeft van ons land bij het hbo en wo gekeken op wat voor wijze die als clichés kunnen of misschien wel moeten worden gezien. Dat gebeurt door Hermien Miltenburg, die in de afgelopen jaren via haar eigen website en ook vanuit haar functie bij de WUR, veel adviezen heeft verstrekt aan a.s. studenten, ouders, schooldecanen en andere groepen die op een of andere wijze betrokken zijn bij het maken van keuzes na het hebben behaald van het diploma.

Het is zeker van belang om deze gedachten rond het hoger onderwijs op deze wijze nog eens op een rijtje te zien staan. Om mee te nemen, door alle betrokkenen, als er binnenkort weer allerlei discussies over ons stelsel worden gevoerd.

Universiteit is het hoogst haalbare’, en vier andere clichés over opleidingen

Mooi, daar sta je straks, met je havo- of vwo-diploma. En dan? Met een vwo-diploma ga je naar de universiteit, met een havo-diploma naar het hbo. Toch? Nee dus, zo vanzelfsprekend is dat niet.

Leo van Marrewijk 09-09-21

Ze is zelf verbonden aan een universiteit (de WUR, Wageningen University & Research) en gaf les op het hbo én de universiteit. Als oudervoorlichter helpt Hermien Miltenburg studenten en ouders bij het maken van een studiekeuze, onder meer op het blog [Studiekeuzekind](#). Ze ziet graag dat scholieren en ouders minder vaak kiezen op basis van ‘beeldvorming’, en vaker voor een opleiding die écht bij jouw persoonlijkheid en interesses past. Daarom: vijf clichés ontkracht.

Cliché 1: ‘De universiteit is het hoogst haalbare’

Het is een hardnekkig misverstand, zegt Hermien Miltenburg, dat je het pas hebt ‘gemaakt’ als je naar de universiteit gaat. Voor veel scholieren is de universiteit helemaal niet de beste optie. Want behalve de intellectuele capaciteiten, leervaardigheden en motivatie waarover je moet beschikken, kan het zomaar dat een hbo-opleiding beter bij je past. Hermien: „Bij een voorlichtingsavond voor ouders in Arnhem had ik een keer een hbo- en wo-student bij me. Tijdens onze presentatie viel de techniek in één klap compleet uit. En wat gebeurde er? De wo-student ging staan analyseren hoe het nou kon dat de techniek was uitgevallen, terwijl de hbo-student heel praktisch dacht en direct alle snoertjes ging controleren. Dat vond ik zo typisch, maar ook passend bij het type student: simpel gesteld ben je op de universiteit meer analytisch bezig, op het hbo meer praktisch. Als je een vervolgopleiding zoekt, moet je dus eerst nagaan wat voor type je eigenlijk bent.”

„Ik heb lesgegeven op het hbo én op de universiteit. Op een hbo krijg je vragen als: ‘Wat kun je hier nou mee?’ Terwijl je op de universiteit veel vaker hoort: ‘Waar is hiervoor het bewijs? Is daar nog meer onderzoek naar?’ Kortom: als je meer praktisch ingesteld bent, zul je waarschijnlijk gelukkiger worden op een hbo dan in het wetenschappelijk onderwijs. En als je hongerig bent naar kennis en meer analytisch ingesteld, heb je een grotere kans dat je helemaal op je plek zit op een universiteit.”

Cliché 2: Via je hbo-propedeuse kun je makkelijk overstappen naar de universiteit

Bijna alle studies kun je doen op hbo-niveau én op de universiteit. Om toegelaten te worden op de universiteit, moet je een vwo-diploma hebben. Voor havo-scholieren die toch naar de universiteit willen, is er een bekende omleiding: je gaat eerst naar een hbo. Daar kun je (meestal in één jaar) je propedeuse halen. En met je hbo-propedeuse – in de volksmond je ‘Pee’ - word je wél toegelaten tot de universiteit (hoewel je in veel gevallen ook aanvullende vwo-certificaten moet halen). Hermien keurt die route niet bij voorbaat af, maar wijst wel op de praktijk: „Veel studenten die zo’n studieroute kiezen, haken af op de universiteit. Ze vinden de leerstof toch te pittig - op een universiteit word je immers in de eerste plaats opgeleid als wetenschapper - of beschikken niet over voldoende zelfdiscipline.

Het imago dat je op de universiteit alleen maar moet luisteren en dag na dag in eindeloze hoorcolleges belandt, is achterhaald

Een havo-leerling die heel graag wetenschapper wil worden, adviseer ik een andere route. Ga naar het hbo en maak eerst je complete hbo-studie af. Daarna kun je alsnog – als je aan de voorwaarden voldoet – een master aan een universiteit gaan doen. Dan heb je meer kans op succes. Als je een hbo-opleiding hebt afgerond, ben je al ouder en rijper. Je hebt meer studie-ervaring én je weet van jezelf beter of je gemotiveerd genoeg bent om die universitaire studie af te maken. Een andere mogelijkheid is na je havo eerst je vwo-diploma halen, dat kan ook heel goed.”

Cliché 3: De universiteit is niks voor me, met al die hoorcolleges van drie uur

De maatschappij verandert, en onderwijsinstellingen ook. Het imago dat je op de universiteit alleen maar moet luisteren en dag na dag in eindeloze hoorcolleges belandt, is achterhaald, zegt Hermien. „Het klopt dat op de universiteit gemiddeld meer aandacht is voor informatieoverdracht. Maar op veel universiteiten krijg je ook colleges in kleinere groepen en zijn er doe-opdrachten in werkgroepen. Neem bijvoorbeeld Maastricht University en de technische universiteiten van Twente, Eindhoven, Wageningen en Delft: daar is veel aandacht voor probleemgestuurd onderwijs (PGO). Daar werk je dus in kleine onderwijsgroepen aan vraagstukken uit de praktijk.”

„Over het algemeen is er op een universiteit minder begeleiding, maar er zijn ook heel grote hbo’s waar weinig begeleiding is. Zulke zaken moet je dus nu uitzoeken, in je studiekeuze-fase. Dat kun je onder meer doen via de Nationale Studentenenquête en Studiekeuze123: zoek een opleiding die je aanspreekt en onderzoek wat studenten er zelf van vinden. Bekijk hoe het met de begeleiding is gesteld en of tentamens op tijd worden nagekeken. En dan zul je ontdekken dat de verschillen tussen hbo en universiteit niet zwart-wit zijn, maar dat er een groot grijs gebied is.”

Cliché 4: Het is zonde om met je vwo-diploma naar het hbo te gaan

Even cru gesteld: er zijn wetenschappers die na een glanzende studieloopbaan op de universiteit ontdekken dat ze veel gelukkiger worden als meubelmaker of kok dan als wetenschapper. En dat ze dus beter direct een eerzaam beroep op het mbo hadden kunnen leren. Datzelfde kan gelden voor huidige vwo-scholieren die misschien heel makkelijk leren, maar al weten dat ze liever met hun handen werken. Onder druk van ouders, andere scholieren of gewoonte (‘iedereen doet dat nou eenmaal’) kiest een vwo-scholier soms op de automatische piloot toch maar voor het wetenschappelijk onderwijs. Jammer, vindt Hermien, want een mbo- of hbo-diploma is zeker niet iets om minderwaardig over te doen. „Ook met een hbo-diploma ligt de wereld voor je open. Met dat diploma kun je in fantastische banen terecht komen.”

Verschillen

De verschillen tussen mbo, hbo en universiteit zijn soms minder zwart-wit dan ze lijken. Toch kun je in grote lijnen wel aanwijzen hoe de opleidingen uiteenlopen.

Verschillen tussen mbo en hbo

Mbo, middelbaar beroepsonderwijs:

- Veel nadruk op 'doen'
- Veel uitleg en begeleiding bij studeren
- Stages met veel begeleiding

Hbo

- 'Denken en doen': analyseren, problemen oplossen
- Grotere zelfstandigheid bij studeren
- Vooral na eerste fase: hoger tempo van behandeling lesstof
- Stages met meer eigen verantwoordelijkheid

Cliché 5: Je studiekeuze voor hbo óf universiteit bepaalt je toekomst

Heb je gekozen voor een hbo of universiteit en kom je er onderweg achter dat je toch niet de juiste keuze hebt gemaakt? Welkom bij de club: per jaar zijn er duizenden studieswitchers en studiestapelaars. Lees bijvoorbeeld het verhaal van Esmee Smit, die een lange weg aflegde voor ze via universiteit en hbo ontdekte wat nou het beste bij haar paste. De boodschap: denk niet te krampachtig. Je bent nog jong, en of je nu een hbo- of universitaire studie hebt gekozen, je kunt altijd nog een andere (zij)weg nemen. Misschien ter geruststelling: de meeste werkenden komen uiteindelijk niét terecht in een beroep dat logisch volgt uit je studie.

En twijfel je of je meer op je plek zit op het hbo of wo? Zoek op Onderwijsbeurs Noordoost stands van beide onderwijssoorten op en praat met studenten en docenten. Bezoek daarna ook vooral open dagen, meeloopdagen of proefstudeersessies van universiteiten én hbo's. In de meeste gevallen merk je, als je eenmaal vergelijkingsmateriaal hebt, vanzelf wat het beste bij jou past.

Verschillen tussen hbo en universiteit

Hoger beroepsonderwijs (hbo)

- Hogeschool
- Leren voor een beroep
- Praktijkgericht
- Vaak les in groepen
- Veel verschillende vakken
- Toepassen van bestaande kennis
- Veel contacturen
- Meer begeleiding en controle
- Gemiddelde afronding 4,5 jaar

Wetenschappelijk onderwijs (wo)

- universiteit
- Leren onderzoek te doen
- Onderzoeksgericht (veel theorie)
- Vaak les in collegezalen
- Minder vakken, meer verdieping
- Ontwikkelen van nieuwe kennis
- Veel zelfstudie, minder contacturen
- Nadruk op zelfstandigheid, eigen initiatief
- Gemiddelde afronding studie 5,5 jaar

8 En dan ook nog even 'Kelder & Co'

Recent sprak Jort Kelder in zijn radioprogramma met de voorzitter van de UvA, Geert ten Dam, over de stijging van het aantal studenten, de groei vanuit het buitenland, selectie en hoe daar nu verder mee om te gaan. Hier een paar passages uit de tekst die rond dit programma op het internet is geplaatst.

Dit studiejaar stijgen de studentenaantallen met ongeveer tien procent. "Dat groeit elk jaar", vertelt Ten Dam. "Met zowel nationale als internationale studenten. Nederlandse universiteiten staan goed bekend, dus dat trekt."

'Veel studenten komen voor de prestige, niet voor de wetenschap'

Jort vraagt zich af: "Iedereen gaat maar naar de universiteit, waarom niet naar het hbo?" "Daar ben ik helemaal voor", zegt Breuker, van WO in Actie, een beweging die zich hard maakt tegen bezuinigingen bij universiteiten en een snelle toename van het aantal studenten. "De universiteit wordt wat dat betreft echt overschat en is niet noodzakelijk het hoogst haalbare. Veel studenten komen voor de prestige en niet voor de wetenschap."

Ook Ten Dam stelt dat niet iedereen naar de universiteit hoeft. "Maar als je vindt dat de universiteit niet zou moeten groeien, wie laat je dan buiten de poort, en wie haal je binnen?" Dat vaststellen is volgens haar "makkelijker gezegd dan gedaan."

Vooraf witte meisjes toegelaten?

Een voorbeeld: een paar jaar geleden is voor de opleiding geneeskunde het lotingsstelsel afgeschaft. Dat betekent dat studenten decentraal geselecteerd moesten worden: dat gebeurt dan onder meer op basis van eindexamencijfers en motivatie.

Het gevolg, volgens Ten Dam: veel meer witte meisjes. "Als je motiveert, dan geef je daarbij ook vaak aan of je bijvoorbeeld vrijwilligerswerk hebt gedaan." Studenten die via vrienden of familie een baantje konden krijgen bij een huisarts of apotheek, zouden dan meteen een streepje voor hebben. Ten Dam: "Maar dan moet je wel iemand kennen die huisarts is. Ik bedoel maar: wie bepaalt op voorhand wie excellent is?"

Jort: "Maar is het een groot probleem dat ze wit zijn? Dat lijkt mij een racistische argumentatie..."
